WAX QABAD

Hay'ada ku midowbay in ay waxka qabtaan dilka toogashada ee fulinaayo mashruucan waxaa ay waxka qabandoonaan arimaha xoos ku xusan:

- In warbixin laga aruuriyo dilka toogashada;
- In la soo booqdo xabsiyada lana ogaado xaalada ay ku noolyihiin eedeysanayaasha;
- In loo sameyo diiwaan galin shaqsiyaadka ku edeysan dilka toogashada iyo xaalada iyo meesha lagu haayo;
- In cilmi baaris lagu sameeyo xaalada caafimaad ee maskax, iyo jir oo ay ku sugan yihiin edeysanayaasha;
- In lagu sameeyo cilmi baaris dhan dhaqanka sida ay ku xaliyaan dilka toogashada dhankawanaagsan;
- In loo sameeyo tababar dadka ay quseyso ku saabsan sharciyada caalamiga ah ee dilka toogashada si ay eedeysanayaasha u helaan maxkamad cadaalad ah;
- In loo fudeeyo si loo dhanyahay wada hadalada si ay dadka u fahmaan dilaka toogashada;
- In la sameeyo sharciyada dilka toogashada

Mashuurcani waxaa maal galiya Midowga Yurub, waxaa sameyndoona ururdada kala ah Hands Off Cain, , the Arab Institute for Human Rights, the Arab Organization for Human Rights iyo Somali Women. Warbixinta inta kuu qoran kama tarjumeyso ra'yiga Midowga Yurb.

www.containingdeathpenalty.org

WAX QABADKEENA

Hands Off Cain
Website: www.nessunotocchicaino.it
Email: info@nessunotocchicaino.it
Telephone: +39 06 68803848 (Italy, Rome)

Machadka Xaquuqda Aadanaha ee Carabta
Website: www.aihr-iadh.org
Email: aihr.iadh@gmail.com
Telephone: +216 71 483 683 (Tunisia, Tunis)

Ururka Carabta ee Xaquuqda Aadanaha
Website: www.aohr.net
Email: info@aohr.net
Telephone: +202 24181396 (Egypt, Cairo)

Ururka Hormarinta Haweenka Soomaaliyeed
Website: www.swa.so
Email: info@swa.so
Telephone: +254-4442778 (Kenya, Nairobi)

DOORASHO DOORASHO

Guddiga Xeerbeegtida Caalamiga ah
Website: www.icj.org
Email: info@icj.org
Telephone: +41 (0)22 979 38 00 (Sw, Geneva)

Mashuurcani waxaa maal galiya Midowga Yurub

Xaddadinta Ciqaabta dilka wartiyada uu socdo La dagaalanka Argagisada

XAALADDA AMA SIDA AY WAX U DHACEEN

Ilaa xiliyadii 2000ka, aduunka waxaa uu so maray caqabado ka dhanka ah argagixiso taas oo wiiqday nabada, amniga, horumar waara, ilaalinta xuquuqda aadanaha, iyo ku dhaqanka sharciga. Ma jiro dal ama gobal ilaaliyay arimahan aan so xusnay.Madama uu aduunka ku shuro dhibaatooyinka aan kor ku so xusnay, waxaa badatay in la sameeyo sharciyo ku saabsan sidii looga hortagi lahaa argagixisada taasi oo kordhisay dilka lagu xukumo dadka lagu soo eedeyo in ay geystaan dambiyadaas waxaa ay siibadisay intii uu ahaan jiray kabadan in dad lagu xukumo dil toogasho.Hadii ay jirto in wadan uu ku soo rogo wadanka xaalad degdeg ah mid sharci ah ama mid aan sharciyeesneyn, hadda hadii aytahay mid sharciyeesan waa in laga shaqeeyaa sidii loo so afshari lahaa iyo cadaalad darada taas oo keeni karto qalqal siyaasadeed or marka lakala wareejinaayo xilka in aan si fiican u dhicin, hadii xataa ay dowlada ku soo rogto wadanka xaalad degdeg ah waa in ay dowlada ka fowjignaataa in ay ku xadgudubto in ay sharciga jabiso ayna ku xagudubto sharciyada caalamiga ah ee aduunka isku raacay iyo dalsuurka dalka. Inkasto aan la aqbali karin falaka argagixiso hadana waa in la yareeyaa wax yaabaha ay sababto lana helaa sidii si sax ah lagu helilahaa xal ku haboon oo laga hortago falalkaas. Anagoo firineyno mashruucan waxaa ay tahay ujeedadiisa in layareeyo qataraha ka imaankara dilka toogashada aan cadaalad u dhicin ama qofka oo lagu xadgudbo xuquuqdiisa bini'aadanimo waxaa ay keeni karta sharci darro, cadaalad la'aan iyo kala sooc. Ayadoo laga hortagaayo falalka argagixisonimo isla markaana waa in la ilaaliyaa xuquuqul insaanka .

FALSAFAD

Hay'adaha partners ka ku ah mashruucana waxaa ay si wada jir ah ola shaqeyndoonaan dhamaan dadka daneya sida heer gobal, qaran iyo caalami ba ah iyo dalalka ay quseyso mashruucani si loo soortagaliyo si buuxdo in laga hirgaliyo sharciga iyo heerarka xuquuqul insaanka caalamiga ah. Ujeedada ugu weyn ee degdegtahay ee laga rabo in uu fuliyo mashruuca ma ahan oo kaliya in ay wax ka badasho dilka toogashada si degdeg ah ee waxaa ay tahay in wax laga badalo ayadoo dhamaan laga qeyb galinaayo waxa tashi, daahfurnaan, wada hadal loo dhanyahay iyo in la dhisi isku xirnaansho bulshadeed taas oo wax ka qaban karta arimaha argagixisonimo iyo dambiyada la xiriirta looga na wada hadlo si furan, in uu mashruuca kor u qaado wacyi galinta ku saabsan ka hortaga argagixiso iyo ilaalinta shuruucda caalimha ah ee ilaalinta xuquuqul insaanka: wacyigalinta waxaa la siindoonaa Madaxda dowlada, Xildhibaanada, Garsoorayaasha, Madaxda ciidamada asluubta iyo shaqaalahooda, udey dhaqameedyada iyo culumada, ururdada bulshada, qoysaska dhibamayaasha, qoysaska edeysanayaasha, iyo maxaabista. Mashruucani waxaa uu wax lataaban karo ka qabandoona sidii korloogu qaadi lahaa fulinta shariciyada ilaalinta xuquuqul insaanka iyo caadooyinga sidii si fiican loogu dhardhargalin lahaa arima quseeya dilka toogashada, sidii wax looga badililaha ama loo cusbooneysiin lahaa sharciyada dilka toogashada si eedeysanayaasha ay u helaan maxkamad cadaalad ah iyo xabsi ilaaliya xuquuqda edeysanayaasha. Ujeedada waxaa ay tahay: Waxaa si gaar ah muhiimada loo siinaya sida dhaqan oo ay Soomaalida ku xaliyaan marka ay dhacdo dhibaatooyin sidan oo kala ah.

UJEEDOOYINKA

Warbixinta la aruuriyay waxaa loo isticmaalidoonaa tababarada, siminaarada lagu waco dadka loogu talagalay si korloogu qaado aqoontoodo ku saabsan fahanka ilaalinta xuquuqda aadanaha heer caalami, qaran iyo mid gobal ba, in la helo dakhli dhanka sharciga ah, isla markaana la abuuro ama la hirgaliyo yareenta in lagu fuliyo dil toogasho ah.

Ujeedooyinka gaarka ah waxaa kamid ah:

- Dabagalka iyo aruurinta warxibinada kesaska ku saabsan dilka toogashada;
- Dabagalka iyo uruurinta waxbixinta ku saabsan kesaska dadka xiran ee sugaya dil toogasho;
- Uruurinta waxbixinta ku saabsan sida caadada iyo dhaqanka Soomaaliyeed ee loo xaliyo marka qofka geesto dil toogasho ah;
- In kor loogu qaado wacyigalinta loogu talagalay dadka ay quseyso mashruucaan lana fahamsiiyo sidii kor loogu qaadi lahaa ama loo hormarsiin lahaa in la fahansiiyo bulshada sidii ay u helilahayeen maxkamad cadaalad ah;
- In kor looqaada sidii ay bulshada u helilahayeen warbixin ku adan faa'idada iyo qasaaraha dilka toogashada;
- In la taageero sidii dib u eegis loosameyn laha sharciga dilka toogashada.